

Age at onset and the risk of proliferative retinopathy in type 1 diabetesKustaa Hietala^{1,2}, Valma Harjutsalo^{1,3,4}, Carol Forsblom^{1,3}, Paula Summanen², Per-Henrik Groop^{1,3,5},
FinnDiane-tutkimusryhmän puolesta**Diabetes Care, julkaistu verkossa 25.2.**

Nuoruustyyppin diabeteksen puhkeamisikä vaikuttaa proliferatiivisen retinopatian riskiin

Tyyppin 1 diabeteksen puhkeamisikä vaikuttaa taudin myöhäiskomplikaationa kehittyvän proliferatiivisen retinopatian riskiin. Pitkäaikaisseurannassa yli 15-vuotiaana nuoruustyyppin diabetekseen sairastuneiden ennuste on parempi kuin nuorempana sairastuneiden.

Proliferatiivinen retinopatia on diabeteksen myöhäiskomplikaationa kehittyvän silmämohjasaairauden vaikein muoto, jossa silmämohjaan muodostuu uudissuonia. Tunnettuja riskitekijöitä ovat diabeteksen kesto ja huono glukoositasapaino. Hoitamattomana proliferatiivinen retinopatia johtaa lähes poikkeuksetta sokeutumiseen 5–10 vuodessa. Vaikka sokeutuminen voidaan estää hyvällä hoidolla, selittää proliferatiivinen retinopatia kuitenkin suurimman osan nuoruustyyppin diabetekseen liittyvästä näkövammaisuuden riskistä.

Entuudestaan on tiedetty, että tyyppin 1 diabeteksen puhkeaminen alle viiden vuoden iässä pitkittää muutamalla vuodella proliferatiivisen retinopatian ilmaantumista. Pitkäaikaisseurannan tuloksia tämän varhaisen edun vaikutuksesta proliferatiivisen retinopatian ilmaantuvuuteen ei ole kuitenkaan ollut ole-

massa. Vastaavaa tietoa ei ole myöskään ollut yli 15-vuotiaana diabetekseen sairastuneista.

Tässä tutkimuksessa selvitettiin nuoruustyyppin diabeteksen puhkeamisikänsä pitkäaikaisvaikutuksia hyödyntämällä koko Suomen kattavan FinnDiane-monikeskustutkimuksen aineistoa. Tutkimuksessa diabeettisen retinopatian vaikeusaste ja eteneminen kartoitettiin aineiston 1 117 diabetespotilaan silmämohjankuvista ja sairauskertomuksista.

Tuloksista ilmeni, että diabeteksen puhkeamisikä vaikutti merkittävästi proliferatiivisen retinopatian kehittymiseen. Alle viisivuotiaana sairastuneilla proliferatiivisen retinopatian kehittymiseen meni keskimäärin 24,3 vuotta, 5–14 vuoden iässä sairastuneilla 20,1 vuotta ja 15–40-vuotiaana sairastuneilla 21,6 vuotta. Pitkäaikaisseurannassa alle viisivuotiaana sairastuneiden muutaman vuoden etu kuitenkin tasoittui. Kun diabeteksen puhkeamisesta oli kulunut 29 vuotta, sekä alle viisivuotiaana että 5–14 vuoden iässä sairastuneiden ryhmissä 50 %:lla oli proliferatiivinen retinopatia. Yli 15-vuotiaana sairastuneiden ennuste näytti paremmalta kuin nuorempana sairastuneiden, sillä heistä 50 %:lla todettiin proliferatiivinen retinopatia vasta, kun diabeteksen puhkeamisesta oli kulunut keskimäärin 38 vuotta.

Tutkimuksen tulokset ovat merkittävät, koska ne osoittavat diabeteksen puhkeamisikänsä vaikuttavan proliferatiivisen retinopatian riskiin. Hyvin varhaisilla tekijöillä näyttäisi olevan pitkäkestoisia vaikutuksia. ■

¹Folkhälsanin tutkimuskeskus, diabetesgenetiikan osasto; ²HYKS:n silmätautien klinikka; ³HYKS:n lääketieteellinen tutkimuskeskus, nefrologian klinikka; ⁴Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, diabeteksen ehkäisyn yksikkö, Helsinki; ⁵The Baker IDI Heart and Diabetes Institute, Melbourne, Australia